

HØYESTERETTS KJÆREMÅLSUTVALG

Den 29. april 2005 ble det av Høyesteretts kjæremålsutvalg bestående av dommerne Tjomsland, Bruzelius og Øie i

HR-2005-00686-U, (sak nr. 2005/607), straffesak, kjæremål:

Den offentlige påtalemyndighet

mot

A (advokat Marte Svarstad Brodtkorb)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder spørsmål om varetektsfengsling av en person som er siktet for overtredelse av straffeloven § 132 første ledd.
- (2) A, født 0.0.1975, ble 20. april 2005 av Rogaland politidistrikt siktet for overtredelse av straffeloven § 132 første ledd om motarbeidelse av undersøkelse i straffesak.
- (3) Rogaland politidistrikt fremsatte 20. april 2005 begjæring om varetektsfengsling av den siktede. Oslo tingrett avsa kjennelse 21. april 2005 med slik slutning:

”A, født 0.0.1975, løslates.”
- (4) Stavanger politidistrikt påkjærte kjennelsen til Borgarting lagmannsrett. Etter begjæring fra påtalemyndigheten ble kjæremålet gitt oppsettende virkning. Borgarting lagmannsrett avsa kjennelse 26. april 2005 med slik slutning:

”Kjæremålet forkastes.

Begjæringen om oppsettende virkning tas til følge.”
- (5) Rogaland politidistrikt har i rett tid påkjært lagmannsrettens kjennelse til Høyesteretts kjæremålsutvalg. Det er i hovedtrekk anført:
- (6) Lagmannsretten tolker uttrykket ”Gjerningens Spor” for snevert. Inngåelse og oppsigelse av leiekontrakt samt betaling av leie er handlinger ”som kan lede politiet på spor etter

gjerningspersonene, deres roller, planlegging og gjennomføring av handlingen". Alle handlingene omhandlet i siktelsen har vært gjort til gjenstand for omfattende undersøkelser under etterforskningen.

- (7) For påtalemyndigheten er det klart at A ved å forholde seg som omtalt i siktelsen, har hatt til hensikt å utslette eller i alle fall forvanske sporene etter gjerningspersonene. Uttrykket "udslettes" i straffeloven § 132 må også omfatte handlinger som skjuler eller forsøker å skjule hvem som er gjerningsmennene og hvor de befinner seg.
- (8) Rogaland politidistrikt har nedlagt slik påstand:
- "Lagmannsrettens kjennelse oppheves og hjemvises til ny behandling."
- (9) Advokat Marte Svarstad Brodtkorb innga tilsvaer 28. april 2005, hvor det ble anfoert at lagmannsrettens kjennelse er korrekt. Det ble nedlagt paastand om at kjaeremalet forkastes.
- (10) Høyesteretts kjaeremaalsutvalg bemerker at utvalgets kompetanse er begrenset etter reglene i straffeprosessloven § 388. Kjaeremalet gjelder tolkingen av straffeloven § 132, og den kan utvalget prøve.
- (11) Det er et vilkaer for varetektsfengsling at noen med skjellig grunn kan mistenkes for en straffbar handling som kan medfoere hoeyere straff enn fengsel i seks maaneder, jf. innledningen i straffeprosessloven § 171. Lagmannsretten har funnet at det forhold som er beskrevet i siktelsen, ikke faller inn under straffeloven § 132 foerste ledd, og at det foelgelig ikke er skjellig grunn til a mistenke den siktede for a ha overtraadt bestemmelsen. Straffeloven § 132 foerste ledd lyder slik:
- "Med Bøder eller med Hefte eller Fængsel indtil 2 Aar straffes den, som, i Hensigt at modarbeide en offentlig Undersøgelse, der er eller maatte blive anstillet angaaende nogen strafbar Handling, bevirker eller medvirker til, at Gjenstande af Betydning for Undersøgelsen tilintetgjøres, bringes tilside eller forvanskes, eller at Gjerningens Spor paa anden Maade udslettes."
- (12) Grunnlaget for siktelsen er av påtalemyndigheten beskrevet slik:
- "I tiden etter mandag 5. april 2004 i Norge og/eller i utlandet, forvansket han politietterforskningen av grovt ran med døden til foelge av NOKAS tellesentral i Stavanger 05.04.04 bl.a. ved a bl.a. betale husleie samt soerge for oppsigelse av leieforhold av ranernes "dekk-leilighet" i --- i Sandnes, til tross for at han forsto at dette ville forvanske etterforskningen av ranet for politiet. I tillegg har han ogsaa forut for ranet formidlet leie av personbil som skulle benyttes under planleggingsfasen og/eller etter ranet."
- (13) Påtalemyndigheten synes her a ha oversett at § 132 foerste ledd krever at gjerningspersonen har hatt til hensikt a motarbeide en offentlig undersøkelse; alminnelig forsett er ikke tilstrekkelig.
- (14) Lagmannsretten fant at alternativet "bevirker eller medvirker til, at Gjenstande af Betydning for Undersøgelsen tilintetgjøres, bringes tilside eller forvanskes" ikke er oppfylt fordi de handlinger som er beskrevet i siktelsen, "ikke retter seg mot gjenstander". Utvalget kan ikke se at dette bygger pa noen uriktig lovforstaelse. Om alternativet pa annen maate utslette gjerningens spor uttaler lagmannsretten:

”Heller ikke kan lagmannsretten se at det å betale husleie for leiligheten i Skjeneholen 61 i Sandnes og det å medvirke til leie av bil som skal benyttes, innebærer ”at Gjerningens spor paa anden Maade udslettes”. Dette må anses som handlinger som eventuelt er begått i anledning medvirkning til ranet, og rammes ikke av straffeloven § 132 første ledd.”

- (15) Lagmannsrettens kjennelse er ikke klar på dette punkt. Utvalget forstår uttalelsen om at handlingene eventuelt må betraktes som medvirkning til ranet slik at lagmannsretten legger til grunn at handlingene har skjedd før ranet, og at § 132 ikke kan anvendes dersom et spor eller et bevis foreligger og tilintetgjøres *før* den straffbare handlingen er begått. Dette er etter utvalgets syn ikke en riktig lovforståelse. Ordlyden i § 132 stenger ikke for den løsning at bevisforspillelse som skjer før den straffbare handling, omfattes. Formålet med straffebudet tilsier at slike handlinger rammes. Tilsvarende er lagt til grunn i Bratholm/Matningsdal: Straffeloven med kommentarer. Anden del. Forbrytelser side 170-171. En annen sak er at handlinger som er begått forut for lovbruddet, ofte også kan være psykisk og/eller fysisk medvirkning til lovbruddet. Spørsmål om konkurrens kan da oppstå. Utvalget har ikke foranledning til å gå nærmere inn på dette spørsmålet her.
- (16) Om medvirkning til oppsigelse av leiligheten uttaler lagmannsretten:
- ”Oppsigelsen kan tenkes foretatt for at politiet f eks ikke skulle finne ut at leiligheten var utleid, hvem som var leietaker, hvor leietaker befant seg på oppsigelsestidspunktet osv. I så fall ville dette kunne ansees som handling foretatt for ”at Gjerningens Spor paa anden Maade udslettes”.”
- (17) Utvalget er enig i lagmannsrettens lovforståelse på dette punkt.
- (18) Lagmannsretten fortsetter slik:
- ”Lagmannsretten finner det imidlertid ut fra de opplysninger som foreligger vanskelig å se at oppsigelsen ble gjort i den hensikt å slette spor. Det fremstår som mest sannsynlig at oppsigelsen ble gjort for å bringe leieforholdet til opphør, eventuelt å bringe forvirring inn i etterforskningen. Lagmannsretten bemerker at straffeloven § 132 første ledd ikke kan tolkes så vidt at det å bringe slik forvirring eller usikkerhet inn i etterforskningen omfattes av bestemmelsen så lenge ikke spor fjernes – ”utslettes”. Lagmannsretten kan videre vanskelig se hvilke spor som ville bli slettet ved at B ringte og ga seg ut for C, og i den forbindelse sa opp leieforholdet.”
- (19) Lagmannsretten stiller her etter utvalgets syn for strenge krav til hva som skal til for at et spor er ”utslettet”. Vilåret må ses i sammenheng med ”tilintetgjøres, bringes tilside eller forvanskes”, jf. formuleringen ”paa anden Maade udslettes”. Det er etter utvalgets syn ikke grunnlag for å forstå bestemmelsen slik at det kreves mer for å utslette et spor enn for å tilintetgjøre, bringe til side – det vil si skjule – eller forvanske en gjenstand. Det tilføyes at loven bare krever at undersøkelsen blir motarbeidet; ikke at den blir umulig å gjennomføre.
- (20) Lagmannsretten synes å bygge på at hensikten må knytte seg til å ”udslette” spor. Loven er formulert slik at hensiktskravet bare gjelder det å motarbeide en offentlig undersøkelse. I forhold til de øvrige vilkår er skyldkravet alminnelig forsett. Utvalget antar imidlertid at forskjellen neppe har stor praktisk betydning.

- (21) Utvalget finner på denne bakgrunnen at lagmannsrettens kjennelse må oppheves.
- (22) Kjennelsen er enstemmig.

SLUTNING:

Lagmannsrettens kjennelse oppheves.

Karin M. Bruzelius
(sign.)

Steinar Tjomsland
(sign.)

Toril M. Øie
(sign.)

Riktig utskrift: